

Správa o vedeckovýskumnej činnosti na UMB za rok 2002

I. Úvod

Rok 2002 bol pre vedeckú komunitu v Slovenskej republike významný z viacerých dôvodov. Po dlhej príprave a rozsiahlej diskusii vstúpili postupne do reálnej praxe nové legislatívne normy, ktoré v nasledujúcom období môžu pozitívne ovplyvniť vedecký život vo vnútroštátnych, ale aj medzinárodných reláciách. Výpočet platných zákonov z tejto oblasti nie je meritom tejto správy, ale uvedieme názvy aspoň týchto:

- Zákon o VŠ č. 131/2002;
- Zákon o vede a technike č. 132/2002;
- Zákon o SAV č. 132/2002;
- Zákon o Agentúre na podporu vedy a techniky č. 203/2001.

V roku 2002 postupne končili aktivity súvisiace s 5. RP EÚ a intenzívne sa rozbehli prípravy na otvorenie 6. RP. Oficiálne sa tak stalo v polovici novembra v Bruseli a v polovici decembra na otváracjej konferencii v Bratislave aj na Slovensku. Týmto významným aktivitám predchádzali zasadnutia Rady ministrov EÚ, ktoré formulovali viaceré odporúčania členským štátom. Rovnako dôležité sú tieto odporúčania pre oblasť vedy a výskumu aj v kandidátskych krajinách. Orientované sú v týchto oblastiach:

- č. R (85) 21 o mobilite akademických pracovníkov;
- č. R (90) 15 časť o podpore mobility výskumných pracovníkov;
- č. R (95) 7 o úniku mozgov v sektore vyššieho vzdelávania;
- č. R (95) 8 o akademickej mobilite;
- č. R (96) 7 o regionálnej akademickej mobilite.

Budovanie európskej ekonomiky založenej na poznaní smeruje do zvyšovania investícií vo výskume, rozvoja vzdelávania a odbornej výchovy. Zdôrazňuje sa potreba návratnosti finančných prostriedkov vložených do poznania budovaním úzkeho prepojenia medzi poznaním a trhom. Posilňovanie koordinácie národných výskumných aktivít a programov je podľa expertov EÚ jedinou cestou budovania skutočného európskeho výskumného a inovačného priestoru. To predpokladá naplniť aj v Slovenskej republike najmä tieto ciele:

- dosiahnuť investície do výskumu na úrovni 3% HDP do roku 2010;
- optimalizovať ľudské zdroje vo výskume a mobility výskumníkov;
- pokračovať intenzívne v dialógu medzi vedou a spoločnosťou;
- vzájomné otvorenie a koordinácia národných výskumných programov;
- kooperácia pri využívaní európskej infraštruktúry.

II. Plnenie programového dokumentu Politika vedy a výskumu na UMB do roku 2003

Vo svetle vyššie uvedených cieľov je nutné hodnotiť aj dosiahnuté výsledky z programového dokumentu Politika rozvoja vedy a výskumu vrátane kvalifikačného rastu na UMB do roku 2003.

Plnenie tohto programu bolo v roku 2002 ovplyvňované tak vonkajšími faktormi (nové legislatívne normy, neujasnenosť zdrojov financovania vedy a malý, či žiadny nárast materiálnych i personálnych zdrojov v tejto oblasti). Na fakultách sa nepodarilo úplne definovať smerovanie základného a aplikovaného výskumu i keď možno uviesť viacero pozitívnych príkladov:

- Vedecká rada *Ekonomickej fakulty* odsúhlasila program vedeckého výskumu fakulty na roky 2002 – 2004 s orientáciou na riešenie týchto úloh:

- rozvoj územných celkov a regiónov;
- strategických a metodologických otázok rozvoja cestovného ruchu;
- postavenia podniku v procesoch transformácie, integrácie a globalizácie;
- reformy a efektívnosti verejného sektora;
- zdokonaľovania a využívania odborného jazyka v interkultúrnej komunikácii a rozvoji študijných odborov a špecializácií;
- nových informačných technológií, didaktiky a metodiky výučby.

- Vedecké zameranie *Fakulty prírodných vied* je smerované do troch oblastí:

- základný výskum v matematike, fyzike, chémii, biológii, ekológii a geografii;
- dlhodobý špičkový výskum v oblasti teórie vyučovania predmetov všeobecno-vzdelávacej a odbornej povahy v špecializácii hlavne prírodovedných odborov;
- tretia oblasť je charakteristická zameraním na aplikácie v oblasti informatiky, techniky a technológie, ekológie a environmentalistiky.

- Aj na *Fakulte politických vied a medzinárodných vzťahov* pokračuje profilácia výskumu teórie politiky. Fakulta svoj výskumný priestor posúva i za hranice Slovenska (predovšetkým smerom ku V-4), všima si aktívne moderné politické teórie, študuje a aplikuje modernú politickú analýzu. V odbore medzinárodné vzťahy je vedecký výskum smerovaný na aktuálne otázky súčasného sveta, pozornosť sa však venuje aj histórii medzinárodných vzťahov a medzinárodnému právu. Je pozoruhodné, že fakulta venuje pozornosť výskumu a štúdiu otázok medzinárodnej komunikácie z pohľadu jazykovo regionálneho rozdelenia sveta.

- Vedecká a umelecká činnosť *Fakulty humanitných vied* sa v uplynulom období zamerala najmä na výskum komparatívnej lexikológie, sémanticko-lingvistickej interpretácia textov, sociolingvistický výskum, interpretáciu literárnych javov, multikultúrnosť národných literatúr, na regionálny výskum v širokom etnologickom, sociolingvistickom, literárnom, hudobnom a historickom poňatí. Pozornosť sa venovala výskumu národných dejín, filozofických, mravných a výchovných problémov v kontexte modernej society, na teoretické otázky výtvarného a hudobného umenia. Aj na tejto fakulte sa významná pozornosť venovala riešeniu problémov z oblasti teórie vyučovania predmetov všeobecno-vzdelávacej a odbornej povahy, konkretizovania princípov a myšlienok z projektu Milénium na školskú prax a s tým spojenú tvorbu učebníc pre základné a stredné školy, ako aj vysokoškolské učebné texty. K pokroku tvorivej činnosti vedy prispieva aj široká umelecká činnosť fakulty. Realizuje sa formou regionálnych, celoslovenských i medzinárodných výstav, úspešnou účasťou na medzinárodných umeleckých súťažiach zborového spevu a skladateľskej práce, koncertmi doma i v zahraničí (prehľad vybraných úspešných podujatí je v prílohe 1). Aktivity v telesnej výchove a športe sú tiež podporené vedeckovýskumnou činnosťou, ktorej výsledky aplikujú členovia katedry vo svojej trénerskej práci, kde dosahujú pozoruhodné výsledky (príloha č. 2).

Uplynulý rok bol na UMB charakterizovaný zvýšenou aktivitou pri vyhľadávaní vhodných partnerov na VTS v zahraničí s cieľom získať pozície v medzinárodných vedeckovýskumných tímoch.

Za hodnotené obdobie došlo k posilneniu medzifakultnej i medziuniverzitnej vedeckej spolupráce. V roku 2002 bolo riešených 6 projektov v rámci Vedeckej univerzitnej grantovej agentúry (VUGA). Na všetkých participovali tvoriví zamestnanci minimálne z troch fakúlt. Stručný prehľad je v tabuľke č. 1

Prehľad projektov VUGA riešených v roku 2002

Tabuľka č. 1

Názov projektu	Zodpovedný riešiteľ	Participácia
Informačné technológie v školskom prírodovednom experimentovaní	doc. RNDr. Milan Melicherčík, CSc.	FPV, PF, FF
Modifikácia matematicko-štatistických modelov oceňovania finančných derivátov v podmienkach stredoeurópskych finančných trhov.	Ing. Vladimír Úradníček, PhD.	FF, EF, FPV
Medzinárodná letná škola ekomuzeológie	doc. PhDr. Z. Z. Stránský, PhD.	FPV, EF, PF
Politicko-ekonomické podmienky transformačného procesu neziskových organizácií v tranzitívnych ekonomikách	doc. Ing. Helena Kuvíková, PhD.	EF, FF, FPVaMV
Logické operátory prirodzeného jazyka	doc. RNDr. Vladimír Janiš, CSc.	FPV, FHV, FiF
Reálne a virtuálne laboratóriá vo vzdelávaní	RNDr. Jana Raganová	FPV, FHV, FF

V júni 2002 bolo I. kolokvium vedeckých pracovníkov UMB, ktoré sa zaoberalo hodnotením aktuálneho stavu, ale aj smerovaním vedy a výskumu na univerzite v horizonte 5 – 10 rokov. Diskusia poukázala na viacero možností spolupráce tvorivých zamestnancov v rámci univerzity, lepšie využitie materiálnych prostriedkov určených na výskum. Vznikla tiež myšlienka zriadiť Centrum manažérov vedeckých projektov na UMB, ktoré by na profesionálnej úrovni zvládlo najmä ekonomickú a právnu stránku medzinárodných projektov.

Úroveň vedecko-výskumnej činnosti na univerzite je úzko spojená s akreditáciou študijných odborov v I. a II. stupni, možnosťou poskytovať edukáciu v 3. stupni vysokoškolského štúdia, právom uskutočňovať habilitačné a inauguračné konanie. Aktuálny stav k 31. 12. 2002 je v tabuľke 1a.

**Aktuálny stav k 31. 12. 2002 v akreditovaných odboroch
s možnosťou uskutočňovania doktorandského štúdia,
habilitácií a inaugurácií**

Tabuľka č. 1a

Fakulta	Odbor	Doktorandské štúdium	Právo habilitácií	Právo inaugurácií
Ekonomická fakulta	Odvetvové a prierezové ekonomiky	áno	áno	áno
	Riadenie a ekonomika podnikov	áno	áno	áno
Fakulta prírodných vied	Matematická analýza	áno		
	teória vyučovania fyziky	áno		
	Teória vyučovania predmetov všeobecnovzdelávacej a odbornej povahy v špecializácii: - teória vyučovania geografie	áno	áno	áno
	- teória vyučovania chémie	áno	áno	áno
	- teória vyučovania technických predmetov	áno		
	- teória vyučovania fyziky		áno	áno
	Slovenské dejiny	áno	áno	áno
Fakulta humanitných vied	Filozofia		áno	áno
	Systematická filozofia	áno		
	Športová edukológia	áno	áno	áno
	Teória vyučovania predmetov všeobecnovzdelávacej a odbornej povahy v špecializácii: - teória vyučovania hudobnej výchovy	áno	áno	áno
	- teória vyučovania ruského jazyka	pripravuje sa výmena garanta (práva boli priznané do 31. 8. 2002)		
	Teória a dejiny slovenskej literatúry	práva zanikli 31. 8. 2002 z dôvodu vysokého veku garanta		
	Pedagogická fakulta	Teória vyučovania predmetov všeobecnovzdelávacej a odbornej povahy v špecializácii: teória vyučovania na 1. stupni ZŠ	áno	áno
Pedagogická psychológia		áno	áno	áno
Pedagogika		áno	áno	áno
FPVaMV	Medzinárodné vzťahy	áno	áno	áno
	Teória politiky	áno		
Právnická fakulta	Dejiny štátu a práva	áno	áno	áno
	Obchodné právo	áno		

V priebehu roku 2002 sa o právo uskutočňovať doktorandské štúdium v odbore Financie a bankovníctvo uchádzala Fakulta financií. AK vlády SR zatiaľ k tejto žiadosti nezaujala stanovisko s odôvodnením, že tak vykoná až po schválení novej nomenklatúry študijných a vedných odborov. Filologická fakulta do konca roku 2002 nepredložila návrh VR UMB na zriadenie doktorandského štúdia v odbore tlmočníctvo, prekladateľstvo. Z prehľadu vyplýva, že najmä FHV, PrF a FPFaMV musia pripraviť podmienky pre znovupriznanie práv habilitácií a inaugurácií, ktoré im boli odobraté, resp. nemali vhodných garantov odborov.

K zvýšeniu úrovne vedeckovýskumnej práce prispeli v minulom roku aj vnútorné evalvácie vykonávané každoročne na fakultách i samostatných pracoviskách UMB. Systémovo sa v tomto smere pracuje najmä v rámci EF, FHV, čiastočne FPV, PF. Ostatné fakulty pripravovali hodnotenia najmä v oblasti publikačnej činnosti, musia však dopracovať komplexné kritériá, ktoré by objektívne hodnotili úroveň kvality vedeckej práce.

V roku 2002 sa intenzívnejšie rozšírila medzifakultná vedeckovýskumná aktivita na medzinárodnej úrovni. FHV so svojím Inštitútom sociálnych a kultúrnych štúdií (ISKŠ) a Katedrou histórie rozpracovala a postupne realizuje 5 takýchto projektov v spolupráci s členmi EÚ a kandidátskymi krajinami. Ekonomická fakulta mala v priebehu roku 2002 v riešení 21 vedeckých projektov v rámci medzinárodnej spolupráce. Ich zameranie vychádzalo z rozvojových zámerov v rámci SR a partnerských krajín, ako aj profilového zamerania fakulty. Na FPV sa riešilo 11 projektov v rámci MVTS prevažne zameraných na problematiku životného prostredia a využitie informačných technológií vo vyučovacom procese. V rámci PF bolo riešených 7 samostatných projektov MVTS, ale okrem toho ďalšie 3 projekty boli riešené na bilaterálnej úrovni (ČR, USA, Holandsko). Na FPVaMV sa úspešne pokračovalo v spolupráci na vedeckom poli v rámci Višegrádskej štvorky. Okrem toho boli riešené v roku 2002 2 projekty v spolupráci s kolegami v Taliansku a Nemecku. Na FF boli riešené 3 medzinárodné projekty zamerané na problematiku reformných procesov v transformujúcich sa ekonomikách.

Výsledky v oblasti umenia a športu za uplynulý rok boli komplexne hodnotené po prvý krát. Z tabuľky 1b a príloh č. 1 a 2 vidieť, že tri fakulty UMB majú viacero významných aktivít, ktoré majú nielen tvorivý, objaviteľský charakter, ale významne prispeli k dôstojnej reprezentácii našej univerzity doma i v zahraničí. Boli to napríklad úspešné premiéry hudobných diel, výstavy pôvodných prác (J. Iršay, doc. Brooš, doc. Sokol, M. Bárdy a ďalší), ale aj významné športové úspechy v podobe prvých miest na majstrovských podujatiach v SR i zahraničí (B. Bronišová, M. Jezný, K. Farmadín, M. Černá, M. Marko a ďalší).

Umelecké aktivity

Tabuľka č. 1b

Aktivity	Fakulta humanitných vied		Pedagogická fakulta		Filologická fakulta	
	Doma	Zahraničie	Doma	Zahraničie	Doma	Zahraničie
Pôvodné publikované umelecké diela	207	12	45	15		
Umelecké práce publikované v umeleckých časopisoch, zborníkoch a katalógoch	9	2	33	2	16	1
Umelecké projekty	5	1	47	2		
Ocenenia	1		2		1	
Zavedenie do národných zbierok	9	12	4			
Koncerty	30	14	34	6		
Výstavy (*individuálne, ** skupinové) + workshopy	9* 7** 2	1* 2**	19	13		

Výrazom tvorivej činnosti sú aj výstupy nehmotnej povahy, ktoré boli ďalším výsledkom riešenia projektov v roku 2002 (tabuľka 1c). Vydané diela boli financované z grantových prostriedkov a obohatili vedeckú literatúru v rámci SR a v 1 prípade i v zahraničí. Nedostatkom je, že medzi výsledkami je málo autorských osvedčení, resp. patentov. Chýba tiež viac výstupov nehmotnej povahy z riešenia projektov MVTS.

Výstupy nehmotnej povahy z riešenia projektov ukončených v roku 2002

Tabuľka č. 1c

Názov výstupu		Počet výstupov		
		Inštitucionálne projekty	Grantové projekty	Projekty MVS
Monografie	Celkom	13	14	-
	z toho v zahraničí	1		
Vysokoškolské učebnice	Celkom	7	14	4
Vedecké práce v časopisoch a zborníkoch	V domácich celkom	47	142	16
	z toho v domácich karentovaných		12	
	V zahraničných celkom	11	93	20
	z toho v zahraničných karentovaných		18	1
Autorské osvedčenia, resp. patenty	Celkom		3	
	z toho v zahraničí		2	

III. Organizačné, personálne, materiálno-technické a finančné zabezpečenie vedy a výskumu.

Organizačné zabezpečenie vedy na univerzite zaznamenávalo v priebehu roku 2002 viacero systémových zmien. Súviselo najmä s definovaním smerovania výskumu na viacerých fakultách UMB (EF, FPV, FPVaMV), ako aj rozbehnutím činnosti Ústavu teórie dejín vied a techniky, ktorý je zatiaľ jediným celouniverzitným zariadením. Rast úrovne vedeckej práce významne ovplyvňuje personálny a kvalifikačný rozvoj, ktorý dokumentuje tabuľka č. 2 a porovnanie rokov 2000, 2001 a 2002 v prílohe č. 4.

Tvoriví zamestnanci UMB (k 31. 12. 2002)

Tabuľka č. 2

Útvar	Spolu	Z toho vedeckí	§ 18	Profesori			Docenti			Odbor. asistenti		Asistenti	Zam. v DrŠ *
				spolu	DrSc.	pr. vek	spolu	DrSc.	pr. vek	spolu	CSc. (PhD.)		
FPV	117	10	107	17	11	66	26	-	55	64	22	-	34
FHV	118	5	113	13	1	66	21	-	54	73	23	6	47
PF	116	7	109	10	2	63	25	-	56	67	33	7	32
EF	133	9	124	4	-	54	25	1	56	71	18	24	40
FF	54	3	51	3	-	56	5	-	52	37	12	6	15
PrF	68	3	65	7	3	62	12	-	57	30	10	16	11
FPVaMV	58	6	52	6	3	63	10	-	56	26	6	10	15
FiF	87	2	85	15	2	65	11	-	61	40	7	19	26
R	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
UMB	755	49	706	75	22	63	135	1	56	408	131	88	220

Poznámka:

* Zamestnanci v doktorandskom štúdiu – zamestnanci fakulty (asistenti) v externej forme doktorandského štúdia na fakulte, prípadne inom školiacom pracovisku (univerzite)

Financovanie vedy v roku 2002 bolo z hľadiska zdrojov realizované predovšetkým zo štátneho rozpočtu (tabuľka č. 3), ale na viacerých fakultách i z mimorozpočtových zdrojov (FPVaMV, PF, EF). Vývoj za univerzitu v tejto oblasti od roku 2000 je nasledovný:

Vývoj vo financovaní vedy a výskumu na UMB (v tis. Sk)

Tabuľka č. 3

Rok	Mzdové prostriedky	Bežné výdavky	Kapitálové výdavky
2000	5 548	6 863	574
2001	5 547	4 787	1 015
2002	6 557	1 645	1 285

Nepodarilo sa ani v uplynulom roku dosiahnuť lepšiu pozíciu UMB vo vzťahu k popredným univerzitám v SR z hľadiska grantovej úspešnosti najmä u domácich grantov (VEGA, KEGA). Odrazilo sa to aj v zníženom prúdele finančných prostriedkov zo ŠR v r. 2003, keď sa UMB dostala pod grantové minimum.

Príčiny tohto stavu treba hľadať vo viacerých úrovniach počnúc katedrou, ďalej v kvalifikačnej štruktúre, schopnosti a ochote zapojiť sa do širšie koncipovaného výskumu, sledovaní ponúk na zapojenie do medzinárodných projektov (za minulý rok bolo na www stránke Rektorátu UMB zverejnených okolo 90 takýchto ponúk, reagovali a boli úspešní riešitelia z EF – 2x, FPV – 1x, PF – 1x, FHV – 1x.

Vážnym problémom je veková štruktúra profesorov a docentov na univerzite. Vývoj v tomto smere za ostatné 4 roky nie je priaznivý tak v globálnom ponímaní a najmä na FPV, FHV, FiF. Pozitívny vývoj zaznamenala PF, EF a FF, kde sa veková skladba najmä profesorov zlepšila. Všeobecne však platí, že na univerzite chýba silná skupina tvorivých zamestnancov s vedeckopedagogickými hodnotami v strednom veku (40 – 50 roční). Stále chýba výraznejší podiel zamestnancov v doktorandskom štúdiu, ktorí v porovnaní s rokom 1999 výrazne nestúpil (r. 1999 – 202, r. 2002 – 221). Názorne túto problematiku dopĺňa prehľad v prílohe č. 5.

IV. Dosiahnuté výsledky

a) vedeckovýskumné projekty

1. projekty VEGA, KEGA

Ekonomická fakulta

Kultúrny potenciál Slovenska ako faktor ponuky na európskom trhu cestovného ruchu (VEGA č. 1/7407/20)

Obdobie riešenia: 01/2000 - 12/2002

Vedúci projektu: doc. Ing. Ján Oriška, PhD., 8 riešiteľov (Katedra CR a spoločného stravovania).

Metafory v ekonomických textoch anglického, nemeckého a slovenského jazyka a ich využitie vo vyučovacom procese (VEGA č. 1/7408/20)

Obdobie riešenia: 01/2000 – 12/2002

Vedúci projektu: doc. PhDr. Ján Chorvát, PhD.

Ekonomické a environmentálne aspekty trvalo udržateľného rozvoja samosprávnych územných celkov (obcí a regiónov) (VEGA č. 1/7406/00)

Obdobie riešenia: 01/2000 – 12/2002

Vedúca projektu: Ing. Soňa Čapková, PhD. a 5 riešiteľov (IROMAR, Slovenská agentúra ŽP)

Municipálna politika (VEGA č. 1/7405/00)

Obdobie riešenia: 01/2000 – 12/2002

Vedúca projektu: doc. Ing. Ľubica Švantnerová, PhD., 4 riešitelia (IROMAR)

Predpoklady zapájania malých a stredných podnikov do rozvoja regiónov a euroregiónov (VEGA č. 1/8069/01)

Obdobie riešenia: 01/2001 – 12/2003

Vedúca projektu: doc. Ing. Viera Marková, PhD.,

Fakulta financií

Modelovanie trhových mechanizmov rozvíjajúceho sa kapitálového trhu (VEGA 1/7553/20)

Obdobie riešenia: 01/2001 – 12/2003

Zodpovedný riešiteľ: RNDr. Ondrej Hudák, DrSc.

Modelovanie, klasifikácia a predikcia procesov a systémov v podnikovej a bankovej finančnej sfére (VEGA 1/74575/20)

Obdobie riešenia: 01/2001 – 12/2003

Zodpovedný riešiteľ: prof. Ing. Igor Mokriš, CSc.

Fakulta prírodných vied

Geoekologická a humánogeografická optimalizácia kotlinových a horských systémov Slovenska (VEGA 1/7423/20)

Obdobie riešenia: 01/2000 – 12/2002

Zodpovedný riešiteľ: doc. RNDr. Pavel Michal, CSc.

Chaos v diskretnej dynamike a príbuzné otázky (VEGA 1/7424/20)

Obdobie riešenia: 01/2000 – 12/2002

Zodpovedný riešiteľ: doc. RNDr. Ľubomír Snoha, CSc.

Neurónové siete v riadení robotov (VEGA 1/7489/20)

Obdobie riešenia: 01/2000 – 12/2002

Zodpovedný riešiteľ: Ing. Jozef Suchý, CSc.

Drevokazné huby na drevinách v urbánnom prostredí a v ovocných sadoch (VEGA 1/8238/01)

Obdobie riešenia: 01/2001 – 12/2003

Zodpovedný riešiteľ: doc. RNDr. Ján Gáper, CSc.

Matematické modely neurčitosti a ich aplikácie (VEGA 1/9056/02)

Obdobie riešenia: 01/2002 – 12/2004

Zodpovedný riešiteľ: prof. RNDr. Beloslav Riečan, DrSc.

Niektoré otázky funkcionálnej, harmonickej a stochastickej analýzy (VEGA 1/7423/20)

Obdobie riešenia: 01/2001 – 12/2003

Zodpovedný riešiteľ: doc. RNDr. Peter Maličský, CSc.

Algebraické a kombinatorické vlastnosti grafov, máp, posetov a príbuzných štruktúr (VEGA 2/2066/22)

Obdobie riešenia: 01/2002 – 12/2004
Zodpovedný riešiteľ: RNDr. Pavol Konôpka, CSc.

Teoretické problémy komunikačných sietí a zložitost' (VEGA 2/7007/20)

Obdobie riešenia: 01/2000 – 12/2002
Zodpovedný riešiteľ: Ing. Ivan Fellner

Fakulta humanitných vied

Propriá v sociálnej komunikácii na rozhraní miléníí (VEGA 1/7481/2000)

Zodp. riešiteľ : Mgr. Jaromír Krško, PhD.

Monitorovanie telesného rozvoja, funkčného stavu a pohybovej výkonnosti žiakov základných škôl v Banskobystrickom kraji na začiatku nového tisícročia. (VEGA 1/7318/2000)

Zodp. riešiteľ : doc. PhDr. Dušan Hlasica, CSc

Aplikované etiky: diagnostika stavu, eticko-teoretická diverzifikácia, vedecké, praktické a edukačné trendy na konci 20. storočia (VEGA 1/7480/2000)

Zodp. riešiteľ : doc. PhDr. Pavel Fobel, CSc.

Modlitba ako teologický, religionistický, filozofický, literárny a etnologický fenomén (VEGA1/7476/2000)

Zodp. riešiteľ : PaedDr. Slavomíra Očenášová-Štrbová

História , vývoj banskobystrického školstva od najstarších čias do súčasnosti. (VEGA/7479/2000)

Zodp. riešiteľ : prof. PhDr. Pavol Martuliak, CSc.

Korene bolševizmu na Slovensku – jeho nositelia, predstavitelia, funkcionári, stúpenci, voliči v rokoch 1918 – 1938. (VEGA 1/7478/2000)

Zodp. riešiteľ : prof. PhDr. Karol Fremal, CSc.

Dynamika hernej výkonnosti basketbalistiek na pozadí rozvoja bioenergetickej kapacity a telesnej identity hráčok v etapách športovej prípravy (VEGA 1/8099/01)

Zodp. riešiteľ : prof. PaedDr. Ľudmila Jančoková, CSc.

Koexistencia generácií v meste (VEGA 1//8187/01)

Zodp. riešiteľ : PhDr. Jolana Darulová, CSc.

Premeny rodiny v urbánnom prostredí (VEGA 1/8188/01)

Zodp. riešiteľ : Mgr. M.A. Ivan Chorvát, CSc.

Autenticita a spolubytie ako dimenzie ľudského života (VEGA.....)

Zodp. riešiteľ : doc. Mgr. Marián Palenčár, CSc.

Význam osobnosti hudobného skladateľa a pedagóga Ivana Hrušovského pre rozvoj hudobnej kultúry Slovenska (PROSLOVAKIA)

Zodp. riešiteľ: PhDr. Ľudmila Červená

Uplatnenie súčasných európskych trendov v zborovom speve v oblasti hudobnej tvorby, interpretácie a v teoretickej reflexii (KEGA 3/0037/02)

Zodp. riešiteľ : Mgr. Štefan Sedlický

Pedagogická fakulta

Tradicionalizmus a modernizmus v slovenskej literatúre (VEGA 1/6265/99).

Riešiteľ: Dr. Golema

Modelovanie a sémantika priestoru v slovenskej literatúre (VEGA 1/6208/99)

Riešiteľ: Dr. Kováčik

Problém dualizovateľnosti konečných algebier cez teóriu klonov. Aplikácia efektívnych prirodzených dualít pri skúmaní, ktoré konečné algebry sú endoprimálne a pri opise vol'ných algebier vo varietách ortomodulárnych zväzov (VEGA 1/7490/20)

Riešiteľ: Doc. Haviar

Reprezentácie diskrétnych štruktúr a ich aplikácie

(Projekt Agentúry na podporu vedy a techniky APVT-51-012502 pre obdobie 09/2002-08/2005)

Doc. Dr. M. Haviar, CSc. zástupca vedúceho grantu

Príprava učebných textov a návrh obsahu a metodiky pre predmet Základy elementárnej aritmetiky v štúdiu učiteľstva pre 1. stupeň základnej školy (KEGA 19/2000)

Riešitelia: RNDr. Pavol Klenovčan, CSc., RNDr. Jaroslava Brincková, CSc., doc. RNDr. Pavol Hanzel, CSc., PaedDr. Želmíra Sobôtková, CSc, RNDr. Štefan Kováčik, PaedDr. Ľubica Gerová

Cantus Choralis Slovaca. (KEGA 5/2000)

Riešiteľ: doc. PaedDr. Milan Pazúrik, CSc.

Pohybové aktivity a športové záujmy žiakov a učiteľov I. stupňa základných škôl v banskobystrickom kraji. (VEGA 1/8060//01)

Vedúci projektu: doc. PhDr. Elvíra Trunečková, CSc.

Filologická fakulta

Lingvistické a literárnoviedné základy prekladania (VEGA 1/7085/20)

Doba riešenia: 2000 – 2002

Zodpovedný riešiteľ: Katedra germanistiky

Slovanský romantizmus (VEGA)

Doba riešenia: 2000 – 2003

Zodpovedný riešiteľ: Katedra slovanských jazykov

Slovensko-poľské pomedzie (Jazyk, ľudová kultúra a dejiny osídlenia) (VEGA 1/9348/02)

Doba riešenia: 2002 – 2004

Zodpovedný riešiteľ: Mgr. Anita Račáková, PhD. (spoluriešitelia: FF PU Prešov, FF UK Bratislava, SK SAV)

Humanizácia a metodické postupy prípravy filológov z maďarskej jazykovedy a literárnej vedy (KEGA)

Doba riešenia: 2000 - 2003

Zodpovedný riešiteľ: Katedra hungaristiky

Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov

Otázky vzťahov slovenského práva (Ústavy SR), medzinárodného práva a komunitárneho práva. (VEGA 2/1112/21)

Doba riešenia: 2001-2002

Spoluriešiteľ: prof. JUDr. Ján Azud, DrSc.

2. Projekty VUGA

Ekonomická fakulta

Politicko-ekonomické podmienky transformačného procesu neziskových organizácií v tranzitívnych ekonomikách

Doba riešenia: 01/2002 – 12/2004

Vedúca projektu: doc. Ing. Helena Kuvíková, PhD.

Partneri: Fakulta financií UMB, Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

Fakulta financií

Modelovanie matematicko-štatistických modelov oceňovania finančných derivátov v podmienkach stredoeurópskych finančných trhov

Doba riešenia: 07/2001 – 06/2004

Zodpovedný riešiteľ: Ing. Vladimír Úradníček, Ph.D.

Partneri: Ekonomická fakulta, Fakulta prírodných vied

Fakulta prírodných vied

Medzinárodná letná škola ekomuzeológie

Doba riešenia: 01/2001 – 12/2002

Zodpovedný riešiteľ: doc. PhDr. Z. Z. Stránský, PhD.

Partneri: Ekonomická fakulta, Pedagogická fakulta

Informačné technológie v školskom prírodovednom experimentovaní

Doba riešenia: 01/2001 – 12/2003

Zodpovedný riešiteľ: doc. RNDr. Milan Melicherčík, CSc.

Partneri: Pedagogická fakulta, Fakulta financií

Logické operátory prirodzeného jazyka

Doba riešenia: 04/2002 – 12/2004

Zodpovedný riešiteľ: doc. RNDr. Vladimír Janiš, CSc.

Partneri: Fakulta humanitných vied, Filologická fakulta

Reálne a virtuálne laboratóriá vo vzdelávaní

Doba riešenia: 01/2002 – 12/2004

Zodpovedný riešiteľ: RNDr. Jana Raganová

Partneri: Fakulta humanitných vied, Fakulta financií

b) projekty medzinárodnej vedecko-technickej spolupráce

Elektronické spracovanie lexiky cudzích jazykov a slovenského jazyka

Vedúca projektu - doc. PhDr. Ludmila Mešková, PhD.

Participácia: Katedra cudzích jazykov (Halušková), Katedra hospodárskej informatiky (Hužvár), Fakulta humanitných vied UMB (Klincková)

Partner: LADL Univerzita Paríž VII/Francúzsko, Institut Gaspard Monge Marne La Valee

Výskumný projekt COCOP „La finance et les nouvelles technologies de l'information et de la communication“.

Vedúci projektu: Jean M. Sahut z INT Evry/Francúzsko

Riešitelia za EF UMB: doc. Ing. Mária Uramová, PhD., Ing. Jana Marasová, Ing. Peter Laco, Ing. Žaneta Šulajová.

Öffentliche Verwaltung in der SR und in den deutschsprachigen Ländern (Verejná správa v SR a v nemecky hovoriacich krajinách) - Slovník

Riešitelia: Katedra cudzích jazykov (Vidová), IROMAR (Berčík)

Partner: Vysoká škola odborná pre verejnú správu Giessen/Nemecko (prof. Prillwitz)

Finančný manažment obecných podnikov

Vedúca projektu: Ing. Soňa Čapková, PhD., 3 riešitelia (IROMAR)

Partner: Veľká Británia

Komunikácia samospráv s verejnosťou

Vedúca projektu: Ing. Magdaléna Bernátová, PhD.

Realizácia stratégie Public relations v slovenskej samospráve

Vedúca projektu: Ing. Soňa Čapková, PhD., 8 riešiteľov (IROMAR)

Partner: University of Nottingham/Veľká Británia, Britský KHF

Public Management TESTBOOK - OSF

Vedúci projektu: prof. Ing. Juraj Nemeč, CSc. a 5 riešiteľov (Katedra verejnej ekonomiky)

European project/Health Policies

Vedúca projektu: Monika Steffen, CNRS Grenoble/Francúzsko

Spoluriešiteľ: prof. Ing. Juraj Nemeč, CSc.

Health care strategic management

Vedúci projektu: doc. Ing. Milan Murgaš, CSc. a 2 riešitelia (Katedra verejnej ekonomiky)

Partner: University Malaga/Španielsko

Interkultúrna komunikácia v štáte a v správe

Vedúca projektu: PhDr. Katarína Miková

Partner: Univerzita St. Gallen/Švajčiarsko (prof. Schaffhauser)

Projekt v rámci 5. rámcového programu EÚ – CONEURO

Zodpovední za projekt a organizáciu: doc. Ing. Mária Uramová, PhD. a Ing. Jana Marasová

Projekt medzinárodnej vedecko-technickej spolupráce – Vývoj malých a stredných podnikov v SR a ČR

Gestor: katedra podnikového hospodárstva

Partneri: Obchodnopodnikateľská fakulta SU Karviná a Podnikovohospodárska fakulta EU Košice

Projekt medzinárodnej vedecko-technickej spolupráce – Faktory rozhodovania sa spotrebiteľ'a

Zodpovedný za EF UMB: doc. Ing. Jaroslav Ďaďo, PhD., 4 riešitelia (katedra manažmentu a marketingu)

Partner: Akademia Ekonomiczna Katowice

Projekt medzinárodnej vedecko-technickej spolupráce – Analýza spotrebiteľ'ských preferencií mládeže SR a ČR v komparácii s krajinami EÚ

Zodpovedný za EF UMB: doc. Ing. Jaroslav Ďaďo, PhD.

Partner: Európsky polytechnický inštitút Kunovice

Projekt CEEPUS - Addressing educational needs in disadvantaged communities across Europe

Vedúca projektu: Mgr. Zuzana Molčanová

Projekt SOCRATES – Lingua 1 Faciliter la pratique des langues PECO

Vedúca projektu: Mgr. Zuzana Molčanová

Projekt LEONARDO DA VINCI – Capacity building of partner search and establishment of cooperation for implementation of structural funds by distance learning

Koordinátor projektu: doc. PaedDr. Gabriela Korimová, PhD., 2 riešitelia

Porovnanie ekonomickej a liečebnej efektívnosti poskytovania zdravotnej starostlivosti štátnymi budúcimi verejnoprospešnými a neštátnymi poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti

Vedúci projektu: doc. Ing. Milan Murgaš, CSc., 2 riešitelia

Strategické plánovanie rozvoja cestovného ruchu v regióne Horná Nitra

Vedúca projektu: doc. Ing. Jana Kučerová, PhD.

Projekt bol financovaný Flámskou vládou.

Vzdelávacie aktivity

Vedúca projektu: doc. Ing. Jana Kučerová, PhD.

Projekt bol financovaný z prostriedkov PHARE.

Rozvoj cestovného ruchu v regióne Zamagurie

Projekt riešený s firmou WES Brügg a za finančnej podpory flámskej vlády

Fakulta financií

Medzinárodné granty CERGE-EI Foundation, USA (2001-2002)

The perception of the reform process in transition economies

Riešiteľ: Ing. Marta Orviská, PhD.

Measurement and interpretation of tax evasion in eastern european countries, with particular emphasis on the Czech republic and the Slovak republic

Riešiteľ: Ing. Marta Orviská, PhD., doc. Ing. Jozef Medved', PhD.

Slovensko-česká medzivládna vedecko-technická spolupráca (2002-2003)

Porovnanie vývoja vybraných aspektov finančnej situácie a nástrojov finančného rozhodovania v podnikoch v ČR a SR

Zodpovedný riešiteľ: doc. Ing. Dušan Pinka, CSc.

Fakulta prírodných vied

Urban forests and trees. Projekt EÚ COST E12.

Doc. RNDr. Ján Gáper, CSc. – spoluriešiteľ a národný koordinátor vo WG-3 od r. 2000.

Projekt „Živá príroda“. Výchovno-vzdelávací environmentálny projekt realizovaný v spolupráci SAŽP v Banskej Bystrici a Field Studies Council vo Veľkej Británii za finančnej podpory Darwinovej Iniciatívy –

Spoluriešiteľka doc. RNDr. Izabela Háberová, CSc.

Cezhraničná spolupráca pre rozvojovú politiku, ochranu klímy a životného prostredia Slovensko-Dolné Rakúsko, projekt vyhlásený organizáciou SÚD WIND –

Entwicklungspolitik Niederösterreich Süd Südwind NÖ SÚD a Centrom etickej a environmentálnej výchovy ŽIVICA

Grant č. 1/247/2001 MŠMT ČR Podpora rozvoje učiteľských vzdelávacích programů a jejich vzdelávacích aktivit (standard kvalifikace učitele chemie) R/67/2001. PF UK Praha, 2001-2003.

Grant č. FD-k2/73 Komplexní využití biomasy amaranthu (dielčia časť 012 “Analytické metody pro vyhodnocení účinnosti fermentačních procesů v systémech in vivo a in vitro”). PF UHK Hradec Králově, 2002-2003.

Katedra fyziky je zapojená do dvoch programov Európskej únie: programu Leonardo da Vinci II a programu Socrates II.

Projekt *Počítačom podporované laboratórium vo vyučovaní prírodovedných a technických predmetov (Computerised laboratory in science and technology teaching, "ComLab-SciTech")* je ťažiskovou aktivitou katedry v oblasti medzinárodnej vedeckej spolupráce. Projekt je koordinovaný Pedagogickou fakultou Ljubljanskej univerzity, ďalšími partnermi sú inštitúcie zo siedmich európskych krajín (Bulharsko, Česká republika, Španielsko, Grécko, Írsko, Litva a Portugalsko). Lokálnym koordinátorom projektu je doc. RNDr. Stanislav Holec, PhD.

Katedra fyziky v roku 2001 iniciovala podpísanie dohody o spolupráci so *Sheffield Hallam University*, v ktorej obe univerzity vyjadrili vôľu spolupracovať v oblasti výmeny študentov a zamestnancov. Zámerom katedry bolo uviesť túto dohodu do života v rámci programu Socrates / Erasmus.

Ďalšou aktivitou katedry fyziky v rámci programu Socrates / Erasmus je zapojenie sa do programu *European Physics Education Network (EUPEN)*, koordinovaného univerzitou v Gente (Belgicko). Projekt združuje 129 katedier fyziky z 30 krajín,.

Ďalšou z aktivít medzinárodnej spolupráce Katedry fyziky v roku 2002 bolo detailné rozpracovanie časti medzinárodného protokolu *DOHODA (Vienna Agreement '99)* Berlín 2001, týkajúceho sa používania kriviek šírenia pre mobilné služby.

Fakulta humanitných vied

Enlargement, Gender and Governance: The Civic and Political Participation and Representation of Women in EU Candidate Countries;

Číslo projektu: SERD-2002-00033 EGG - v rámci 5. RP;

Účastníci projektu (krajiny): Veľká Británia, Maďarsko, ČR, Estónsko, Lotyšsko, Litva, Poľsko, Rumunsko, Bulharsko, Slovensko, Slovinsko;

Koordinátor za FHV UMB: PhDr. A. Bitušiková, CSc.;

Koordinátor projektu: Dr. Amanda Sloat, Queens University Belfast;

Dĺžka projektu: 36 mesiacov;

Ciele a úlohy: Analýza rozsahu a spôsobov participačných procedúr v reprezentačných inštitúciách a iných organizáciách, ktoré umožňujú zapojenie žien krajín strednej a východnej Európy do politického rozhodovania a výkonu moci.

CIRCE – Coalition for Integration of Roma Children in Europe – projekt v rámci programu DAPHNE (Preventive Measures to Fight Violence against Children, Young People and Women);

Číslo projektu: No 01/006/C of the European Commission: DG Justice and Home Affairs, Unit Citizenship, Charter of Fundamental Rights, Racism and Xenophobia;

Koordinátor za FHV: PhDr. A. Bitušiková, CSc.;

Koordinátor projektu: Institute for International Assistance and Solidarity (IFIAS), Bonn, Nemecko ;

Účastníci: Opre Roma Belgium; IFIAS Brussels, United The Netherlands; Nederlands Vluchtlingensrat; Centre for Minorities Brussels;

Dĺžka projektu: 2002-2003;

Ciele a úlohy: Projekt je zameraný na integráciu rómskych detí a mládeže do spoločnosti v troch krajinách EU: Belgicku, Holandsku a Nemecku. Cieľom sú školenia rómskych rodičov rómskymi prednášateľmi; workshop sociálnych a zdravotných pracovníkov a konferencie, na ktorých sa vymieňajú najlepšie praktiky zapojenia rómskych detí do vzdelávacieho procesu.

ENGIME – Network (Economic Growth and Innovation in a Multicultural Environment, www.feem.it/engime) – akademická sieť podporovaná Európskou komisiou zameraná na interdisciplinárny výskum v mestskom prostredí;

Koordinátor za FHV: PhDr. A. Bitušiková, CSc.;

Koordinátori: Katholieke Universiteit Leuven – Belgium; Fondazione Enrico Mattei, Milano-Italy;

Účastníci: IDEA Brussels, Belgicko; Hague University Hague, Holandsko; University College London, Veľká Británia;

Dĺžka projektu: 2002 – 2004;

Ciele: Sériá konferencií a publikácií na rôzne témy týkajúce sa diverzity v mestskom prostredí.

Bulhari na Slovensku – etnokultúrne charakteristiky;

schválené Bulharskou akadémiou vied;

účastníci projektu: Bulharská akadémia vied Sofia, Etnografický ústav a múzeum Sofia, Ústav etnológie SAV, Jazykovedný ústav SAV, ISKŠ

koordinátor za FHV UMB: J. Darulová;

Hlavný koordinátor: Vladimír Penčev;

dĺžka projektu: 3 roky (2001 – 2003).

Katedra histórie

KSČ a radikální socialismus v Československu 1918 – 1989

číslo : A 8063 GA AV ČR

Koordinátor : Ústav pro soudobé dějiny AV ČR

Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov

Projekt TNP 2 (v rámci projektu SOCRATES) Portfólium certifikátu C1 pre nefilologické fakulty v Slovenskej republike

Zodpovedný riešiteľ: doc. PhDr. Ľudovít Tito, CSc.

Grant Medzinárodného Višegrádskeho fondu – Medzinárodná konferencia – Geopolitický priestor strednej Európy (V-4) a jeho perspektívy.

Pedagogická fakulta

Comenius 2 – 22C/2001/29 Empowering Mathematics Teachers for the Improvement of School Mathematics.

Koordinátor za fakultu: Dr. J. Brincková.

Partnerské organizácie: PdF UK Praha, Univerzita Derby

Projekt ARC (Australian Research Council) pre obdobie 01/2002-12/2005 s projektom: The solutions of fundamental problems in the theory of natural dualities: an international collaboration.

Zodpovedný riešiteľ: doc. Dr. M. Haviar, CSc. člen 5-členného medzinárodného tímu

Projekt: 81971-IC-2-2000-IDE-ERASMUS-EPS-1 Hra a hračka vo vzdelávaní učiteľov

Zodpovedný riešiteľ: PaedDr. Milan Toman

Projekt: Športové aktivity ako forma špecifickej primárnej prevencie drogovej závislosti u mládeže.

Vedúci projektu: doc. PaedDr. J. Michal, PhD.

Projekt: Stimulácia k pohybovým aktivitám zo strany rodiny a školy v súvislosti so záujmami žiakov na 1. stupni škôl v SR a ČR.

Vedúci projektu: doc. PaedDr. J. Michal, PhD.

Projekt: Adapted Physical Activities, C2 012 CEEPUS

Koordinátor za fakultu: doc. PaedDr. Pavol Bartík, PhD., koordinátor celého projektu: prof. PhDr. H. Válková, CSc.

projekty medzinárodnej umeleckej spolupráce: 1. Cantus Choralis, 2. Festival Figúša – Bystrého)

Filologická fakulta

Teória prekladu a tlmočenia

Zodpovedný riešiteľ: prof. PhDr. Pavol Plutko, CSc.

V roku 2002 sa uskutočnila medzinárodná konferencia Teória prekladu a tlmočenia. Z príspevkov bol vydaný zborník referátov pod názvom Preklad a tlmočenie 4.

V roku 2002 neboli na riešenie projektu pridelené žiadne finančné prostriedky.

Pri posudzovaní úrovne medzinárodných kontaktov UMB je zrejmé, že v oblasti efektívnej vedeckej spolupráce nie je využívaný fakultami UMB potenciál, ktorý sa aj v roku 2002 ponúkal v dobiehajúcich projektoch v 5. rámcovom programe EÚ, ale aj v príprave na 6.RP. Pozitívom je, že sa podarilo získať 2 miesta expertov do programových výborov 6.RP ES (RNDr. Roman Alberty, CSc. z FPV v priorite 1: Vedy o živote, genomika a biotechnológie pre zdravie, RNDr. Peter Kottman, CSc. z UAKOM-u v priorite 3: Nanotechnológie a nanovedy) Stále chýba objektívny prehľad o návratnosti vložených prostriedkov do vedy a výskumu na UMB.

c) výstupy nehmotnej povahy

Výstupy nehmotnej povahy z riešenia projektov, ktoré boli ukončené v roku 2002 sú zosumarizované z podkladov fakúlt. Na UMB v roku 2002 bolo vydaných spolu **191** edičných titulov (z toho **44** u iných vydavateľov) vo finančnej čiastke **3 663 951,- Sk** (z toho **41** titulov bolo hrađených z rozpočtových prostriedkov v sume **1 052 076,- Sk**). Stále prevažuje študijná literatúra, dobre sa však rozbieha vydávanie vedeckých zborníkov.

Za pozitívum v tvorivej činnosti treba považovať aj umelecké aktivity katedier hudobného a výtvarného zamerania realizované prostredníctvom výstav a koncertov.

Odzrazom vedeckej práce je aj pomerne bohatá edičná činnosť na univerzite, ktorá má stúpajúcu tendenciu. V súvislosti s plným uplatnením kreditového systému na univerzite bude nevyhnutné aktivitu v tomto smere ešte viac zintenzívniť a poskytovať do fondov univerzitnej knižnice dostatočný počet výtlačkov diel pre samoštúdium. Prehľad o stave publikačnej činnosti v roku 2002 je v tabuľkách 4a, b a v prílohe č. 7.

Prehľad publikačnej činnosti v roku 2002

Tabuľka č. 3

Druh publikácie	FPV	FHV	EF	FF	FPVa MV	PF	FiF	PrF	Spolu
Monografie vydané:	12	16	3	7	7	19	8	4	76
- v zahraničných vydavateľstvách	1			4					5
- v domácich vydavateľstvách	11	16	3	3	7	19	8	4	71
Vysokoškolské učebnice:	2/0	14	27	4	1	7		5	60/0
- v zahraničných vydavateľstvách	1/0		5	1					7/0
- v domácich vydavateľstvách	1/0	14	22	3	1	7		5	53/0
Vedecké a odborné práce:	8/7	16	1	7	1	9	1	4	47/7
- v zahranič. karentov. časopisoch	6/5	6	1	2		3		2	20/5
- v domácich karentov. časopisoch	2/2	10		5	1	6	1	2	27/2
Vedecké a odborné práce:	65/8	32	44	2	14	102	62	1	322/8

- v zahranič. nekarentov. časopisoch	12/6	7	12	2	4	15	24		76/6
- v domácich nekarentov. časopisoch	53/2	25	32		10	87	38	1	246/2
Vedecké a odborné práce v recenzovaných zborníkoch:	174/33	152	154	39	24	118	47	27	735/33
- v domácich	136/13	115	44	30	21	88	39	23	496/13
- v zahraničných	38/20	37	110	9	3	30	8	4	239/20
Vedecké a odborné práce v nerecenzovaných zborníkoch:	30/0	24	35	3	23	104	1	11	231/0
- v domácich	26/0	16	21		18	79	1	11	172/0
- v zahraničných	4/0	8	14	3	5	25			59/0
Iné (rôzne publikácie, ktoré nemožno zaradiť do žiadnej z predchádzajúcich kategórií)	37/2	133	163	46	156	76	98	28	737

Poznámka:

Pri údajoch v tvare a/b je a celkový počet v príslušnej kategórii, b je z toho počet publikácií vo svetovom jazyku

Prehľad edičnej činnosti na UMB v roku 2002 Počty a druhy titulov vydaných na UMB a u iných vydavateľov

stav k 31. 12. 2002

Tabuľka č. 4a

Fakulta	Vydané tituly			Druhy vydaných titulov							
	počet celkom	z toho		skriptá, učebnice, OKP*		zborníky		monografie		ostatné	
		na UMB	u iných vydavateľov	na UMB	u iných vydavateľov	na UMB	u iných vydavateľov	na UMB	u iných vydavateľov	na UMB	u iných vydavateľov
FPV	16	15	1	1	-	11	1	1	-	2	-
FHV	45	25	20	3	6	8	6	9	7	0	1
PF	41	27	14	10	3	5	-	9	11	3	-
EF	32	32	-	11	-	12	-	3	-	6	-
FF	9	5	4	1	3	-	1	2	-	2	-
PrF	4	4	-	-	-	1	-	-	-	3	-
FPVaMV	14	13	1	4	-	1	-	2	1	6	-
FiF	25	21	4	3	-	5	-	6	2	7	2
R	5	5	-	-	-	-	-	-	-	5	-
UMB spolu	191	147	44	33	12	43	8	32	21	34	3

* OKP = odborné knižné publikácie

Forma úhrady (iba tituly vydané na UMB)

stav k 31. 12. 2002

Tabuľka č. 4b

Fakulta	Vydané tituly				Spolu SK	
	Počet celkom	Hradené z rozpočtových prostr.		Hradené z mimorozpoč. prostr.		
		počet	Sk	počet		Sk
FPV	15	-	-	15	239 942	239 942
FHV	25	9 ¹	77 843	17 ²	486 920	564 763
PF	27	7	106 470	20	265 101	371 571
EF	32	5	49 490	27	658 595	708 085
FF	5	3	30 439	2	45 034	75 473
PrF	4	3	35 889	1	4 180	40 069
FPVaMV	13	3	34 909	11	719 214	754 123
FiF	21	7	64 940	14	127 959	192 899
R	5	4	652 096	-	-	652 096
UMB spolu	147	41	1 051 986	103	2 546 945	3 598 931

Poznámka:

¹ 1 titul bol financovaný z rozpočtových aj mimorozpočtových prostriedkov

² plus 4 dofinancované tituly z roku 2001 a 1 titul vydaný iným vydavateľom – spolupodieľanie sa na financovaní

Za dlhoročnú vedeckovýskumnú prácu obdržali v roku 2002 viacerí zamestnanci UMB vysoké štátne ocenenia Slovenskej republiky a iných krajín. Prehľad je v prílohe č. 8.

V. Vedecká výchova, kvalifikačný rast a motivačné faktory

Ako bolo už skôr uvedené, právo doktorandského štúdia nie je zatiaľ na všetkých pracoviskách univerzity. Vôbec chýbajú FF a FiF, kde vykonávajú zamestnanci toto štúdium na iných pracoviskách.

Prehľad doktorandov k 31. 12. 2002

Tabuľka č. 5

Fakulta	Interní doktorandi	Externí doktorandi			
		spolu	pracovníci školiaceho pracoviska	pre iné pracoviská	na iných pracoviskách
PF	12	56	23	24	9
FHV	21**	81	6	34**	41
FPV	11	94	14	60	20
EF	19 (4PŠ)	69	25	29	15
FF	-	15	-	-	15
FiF	-	26	-	-	26
PrF	1	27	3	16	8
FPVaMV	8*	47	11	32	4
Spolu	72 (4PŠ)	415	82	195	138

Poznámka:

* 2 vládni štipendisti

** 1 zahraničný doktorand v dennej forme a 1 v externej forme

denná forma doktorandského štúdia	72
externá forma doktorandského štúdia	415
spolu obe formy	487
- z toho novoprijatí	
v dennej forme	32
v externej forme	73
- z toho absolventi	
v dennej forme	5
v externej forme	17

V roku 2002 absolvovalo 5 doktorandov v internej forme doktorandského štúdia v externej 17. Na dennú formu doktorandského štúdia bolo prijatých 32 doktorandov a na externú 73. V roku 2002 začali študovať v rámci doktorandského štúdia na Fakulte

humanitných vied 2 zahraniční doktorandi (ČR, Líbia). Podobne na FPVaMV dvaja doktorandi – vládni štipendisti z Azerbajdžanu a Uzbekistanu.

Kvalifikačný rast zamestnancov UMB je stredobodom pozornosti vedení všetkých fakúlt, výsledný efekt je však rozdielny. Osobné plány kvalifikačného rastu sa časovo väčšinou nespĺnia, pričom ide predovšetkým o subjektívne dôvody. Za rok 2002 bolo napr. vo Vedeckej rade UMB schválených 12 návrhov na vymenovanie za profesorov a z toho len 3 z UMB (prof. Vetráková, prof. Šlosiar, prof. Matejkin). Podobne aj v habilitáciách nie je stav uspokojivý, keď v roku 2002 sa uskutočnilo podľa fakúlt 20 habilitačných pokračovaní, pričom habilitovalo len 7 pracovníkov univerzity (doc. Procházka, doc. Vlček, doc. Klenovčan, doc. Kováčiková, doc. Mateides, doc. Hudecová, doc. Melicherčíková).

Prehľad habilitačných konaní na UMB v roku 2002

Fakulta	Habilitačné konania		
	vlastní zamestnanci	z iných pracovísk	na iných pracoviskách
FHV	-	1	-
FPV	-	4	2
PF	4	8	1
EF	1	2	-
FF	-	-	-
FPVaMV	1	-	-
PrF	-	-	2
FiF	-	-	-

Študentské vedecké aktivity

S vedeckou výchovou súvisí aj *Študentská vedecká aktivita*, ktorá je liaheň budúcich doktorandov. V súlade s poslaním UMB Fakulta humanitných vied prostredníctvom vedeckej, umeleckej a kultúrnej činnosti vychováva a vzdeláva svojich študentov. Preto vedenie FHV UMB pokladá študentskú vedeckú aktivitu za súčasť štúdia.

ŠVA má na fakulte rozličné podoby, od výskumných správ v rámci výskumných projektov riešených na fakulte cez individuálne či kolektívne riešenie aktuálnych vedeckých problémov, po tvorbu a realizáciu umeleckých a športových projektov. V akademickom roku 2002/2003 sa do ŠVA prihlásilo 116 študentov z 10 katedier, aktívne sa však zúčastnilo 95 študentov. Celofakultné kolo prebehlo na katedrách 24. apríla 2002. Finančné krytie zabezpečilo vedenie FHV vo výške 13 000 Sk, z ktorej sa na odmeny čerpalo 12 860 Sk. Viaceré katedry však poskytli oceneným študentom aj vecné dary z vlastných zdrojov. Študentské práce, ktoré sa umiestnili na prvom mieste, automaticky postúpili na Tvorivú súťaž o najlepšiu študentskú vedeckú prácu, ktorú organizuje Literárny fond. Tohto roku bolo LF ocenených 9 študentov. Prvýkrát v histórii ŠVA na FHV boli komisiami navrhovaní na ocenenie aj najlepší školitelia v jednotlivých sekciách.

Na Pedagogickej fakulte sa Študentských vedeckých a umeleckých aktivít mohli prihlásiť študenti do 7 súťažných sekcií. Na celofakultnom kole bolo udelených 8 prvých miest, 8 druhých a 8 tretích. Na celoslovenskej speváckej súťaži ŠVOUČ – Prešov – Moyzešiáda sa v troch kategóriách študijných odborov (sólový spev, hra na hudobných nástrojoch a dirigovanie) zúčastnilo 42 študentov.

Na Filologickej fakulte sa Študentská vedecko-odborná a umelecko-prekladateľská činnosť (ŠVOUPČ) sľubne rozvíja už druhý rok. Súťaže sa môžu zúčastniť študenti všetkých ročníkov a študijných odborov FiF UMB, pričom môže ísť o prácu – dielo – preklad odborných i umeleckých textov (nie diplomovú prácu) jednotlivca alebo menšieho teamu, v rozsahu maximálne 30 strán autorského textu. Do fakultného kola bolo v stanovenom

termíne predložených 5 prác, ktoré boli navrhnuté katedrovými odbornými porotami a obsahovali podľa platných predpísaných noriem všetky formality.

Na Fakulte prírodných vied sa fakultné kolo ŠVOČ konalo v 9 sekciách, pričom celkový počet súťažiacich bol 37. Celoštátnych a medzinárodných kôl sa zúčastnilo 8 študentov (katedry matematiky, fyziky a chémie).

V roku 2002 sa na Ekonomickej fakulte konalo už 8. kolo študentskej vedeckej konferencie na fakulte. Súťaž sa niesla v znamení 25. výročia založenia Ekonomickej fakulty UMB a 10. výročia UMB v Banskej Bystrici. Prvýkrát sa súťaže zúčastnili aj študenti a doktorandi zo zahraničia (Poľsko, Maďarsko), čím súťaž získala medzinárodný charakter. Prezentácia súťažných prác prebiehala v siedmich sekciách, z toho v šiestich na Ekonomickej fakulte UMB v Banskej Bystrici a v jednej sekcii na Detašovanom pracovisku EF UMB v Poprade. Bolo prezentovaných 56 prác. V 1. sekcii – cestovný ruch sa prezentovalo 11 prác, z toho 4 práce študentov z Poľska, v 2. sekcii – ekonomika a riadenie podniku 4 práce, v 3. sekcii – marketing a manažment 5 prác, v 4. sekcii - verejná ekonomika a správa 8 prác, v 5. sekcii - spoločenské vedy v Banskej Bystrici 9 prác, z toho 3 práce študentov z Maďarska, v 6. sekcii – mladí doktorandi 9 prác, z toho 1 práca doktorandky z Maďarska a v 7. sekcii spoločenské vedy v Poprade 8 prác. Práce umiestnené na prvých troch miestach boli finančne odmenené z m imorozpočtových prostriedkov Ekonomickej fakulty UMB. V októbri 2002 sa 2 študenti zúčastnili 23. ročníka medzinárodnej súťaže ŠVOČ v odbore Ekonómia, ktorú organizovala Ekonomická univerzita Bratislava v Nových Zámkoch. V rámci súťaže obsadili popredné miesta.

V apríli 2002 sa uskutočnilo fakultné kolo ŠVOUČ na Fakulte politických vied a medzinárodných vzťahov. Súťažné práce prezentovalo 12 študentov. Komisia konštatovala vysokú úroveň súťažných prác, čo sa potvrdilo aj v hodnotení účasti štyroch študentov a ich prezentácii v konkurencii zástupcov politologických pracovísk univerzít SR. Stretnutie bolo organizované FF UCM v Trnave v novembri 2002 a zástupcovia FPVaMV boli vyhodnotení ako najlepší. Táto skutočnosť podnietila aj rozhodnutie organizovať v budúcnosti medzinárodnú študentskú vedeckú konferenciu za účasti krajín V4.

Cena rektora UMB

Cena rektora UMB je v zmysle stanovených zásad každoročne udeľovaná tvorivým pracovníkom univerzity za významný prínos k vedeckému poznaniu alebo za významné umelecké dielo a to v 5. kategóriách a) prírodné a technické vedy, b) spoločenské vedy a teológia, c) ekonomické vedy, d) politické a právne vedy, e) umenie.

V roku 2002 bolo do súťaže prihlásených 6 súťažných prác. V sekcii prírodných a technických vied bola prihlásená 1 práca, v sekcii spoločenských vied a teológie 1 súťažná práca, v sekcii ekonomických vied 2 súťažné práce v sekcii umenia 2 súťažné práce.

Po predložení a schválení návrhov na ohodnotenie sa rektor UMB rozhodol oceniť týchto tvorivých zamestnancov univerzity:

➤ *v sekcii prírodné a technické vedy:*

prof. RNDr. Otto Tomeček, PhD. – doc. Ing. Ivan Herčko, CSc. - zamestnanci FPV- za knižnú publikáciu: Chémia a mineralógia na Baníckej a lesníckej akadémii v Banskej Štiavnici.

➤ *v sekcii spoločenské vedy a teológia*

doc. PaedDr. Pavol Odaloš, CSc. – zamestnanec katedry SJ a literatúry na PF - za monografiu: Dynamika špecifických sfér komunikácie

➤ *v sekcii ekonomické vedy*

doc. RNDr. Ing. Alexander Mateides, CSc., doc. Ing. Jaroslav Ďad'o, PhD. - zamestnanci EF – *za odbornú knižnú publikáciu: Služby. Teória služieb. Marketing služieb. Kvalita v službách. Služby zákazníkom a meranie spokojnosti s nimi.*

➤ *umenie*

doc. Milan Sokol, akad. maliar –zamestnanec PF - *za samostatnú autorskú výstavu v Štátnej galérii v Banskej Bystrici Milan Sokol – Grafika – Predbežná bilancia* uskutočnenú pri príležitosti autorovho životného jubilea

Pri príležitosti 10. výročia UMB boli na slávnostnom zasadnutí Vedeckej rady UMB rozšíreného o vedecké rady fakúlt a akademickej obce dňa 9. septembra 2002 udelené čestné tituly *Doctor honoris causa prof. Ing. Yvonne Streckovej, CSc., Mgr. Ladislavovi Ballekovi a Ondrejovi Lenárdovi.*

VI. Záver

Desať rokov pôsobenia UMB je v oblasti vedy a výskumu poznačené dynamickým rozvojom, ktorý je vyjadrený najmä budovaním základov kvalitného vysokoškolského vzdelávania ako predpokladu pre získane akreditácie. Fakulty univerzity vo svojich zámeroch na rok 2002 v zásade splnili stanovené ciele a to aj napriek ťaživej situácii v oblasti financovania. Medzi základné ciele, ktoré je nevyhnutné plniť aj v nasledujúcom období patrí v oblasti vedy a výskumu:

- zvýšenie zapojenia do MVTS (6. RP, Višegrádsky fond, bilaterálne projekty);
- rozšírenie účasti v rámci domácich grantových aktivít;
- pokračovanie v úsilí akreditovať 3. stupeň štúdia najmä v perspektívnych študijných odboroch a nadväzne získať v nich aj právo habilitácií a inaugurácií;
- rozvíjanie práce s talentovanými študentmi a mladými vedeckými pracovníkmi;
- prioritnú pozornosť venovať príprave vlastných zamestnancov na habilitačné a inauguračné konania
- pripraviť všetky podklady pre akreditáciu univerzity, aby získala pozíciu výskumnej univerzity;
- zvýšiť podiel účasti zahraničných odborníkov na vedeckom výskume v rámci UMB;
- sústavne posilňovať fakultné grantové systémy najmä sledovaním ich prínosov a efektívnosti použitia mimorozpočtových zdrojov;
- viac zainteresovať podnikovú sféru na prioritách výskumu fakulty a vyhľadávať možnosti riešenia projektov v spolupráci s podnikateľskými subjektami, alebo na základe objednávok praxe.